

Avrapportering perioden 2020 – 2021 SUHF:s expertgrupp för internationaliseringsfrågor

Expertgruppen för internationaliseringsfrågor har sedan starten 2015 haft i uppdrag att behandla internationaliseringsaspekter avseende hela lärosätenas verksamhet, d.v.s. såväl utbildning, som forskning och samverkan. Gruppens ska arbeta med strategiska frågor rörande internationalisering med ett särskilt fokus på hur bättre förutsättningar för lärosätenas internationalisering kan skapas. Vidare ska arbetet i expertgruppen skapa möjligheter till erfarenhetsutbyten mellan medlemslärosätena. I början av 2021 reviderades uppdraget (DNR 0024-15) något för att tydligare lyfta fram EU-frågorna.

Uppdrag

Under mandatperioden 2020 – 2021 har expertgruppens övergripande uppdrag varit att:

- Behandla internationaliseringsaspekter på utbildning, forskning och samverkan
- EU-bevakning
- Internationell bevakning
- Skapa möjligheter till erfarenhetsutbyten mellan lärosäten
- Goda kontakter med formella såväl som informella nätverk
- Verka för att internationella frågor beaktas i andra expertgruppers arbete

Sammansättning

Expertgruppens sammansättning januari 2020 – juni 2021:

Till ledamöter för perioden 2020-01-01 till 2021-12-31 utsågs:

- Agneta Marell, rektor vid Jönköping University, ordförande
- Maria Wikse, internationell samordnare vid Stockholms universitet, verkställande ledamot
- Eva Åkesson, rektor vid Uppsala universitet
- Robert Egnell, rektor vid Försvarshögskolan
- Anders Fällström, rektor vid Mittuniversitetet
- Lars Ågren, förvaltningschef vid Handelshögskolan i Stockholm
- Christina Murray, internationell strateg vid Kungliga Tekniska högskolan
- Eva-Lisa Ahnström, Grants Office, Blekinge Tekniska högskola
- Linn Svärd, SFS
- Linda Gerén, utredare, SUHF:s kansli
- Christopher Sönerbrandt, adjungerad från expertgruppen för studieadministrativa frågor

Från 1 juli 2021 ändrades sammansättningen för perioden 2021-07-01 – 2021-12-31:

- Agneta Marell, rektor vid Jönköping University, ordförande
- Erik Renström, rektor vid Lunds universitet, vice ordförande
- Eva-Lisa Ahnström, Grants Office, Blekinge Tekniska högskola, verkställande ledamot
- Coco Norén, prorektor vid Uppsala universitet
- Robert Egnell, rektor vid Försvarshögskolan
- Anders Fällström, rektor vid Mittuniversitetet

- Lars Ågren, förvaltningschef vid Handelshögskolan i Stockholm
- Christina Murray, internationell strateg vid Kungliga Tekniska högskolan
- Linn Svärd, SFS (fr o med 2021-09 ersatt av Dolores Fors, SFS)
- Linda Gerén, utredare, SUHF:s kansli
- Christopher Sönerbrandt, adjungerad från expertgruppen för studieadministrativa frågor

Mötesfrekvens

Expertgruppen har sammanträtt vid 12 tillfällen under 2020-2021. Utöver dessa möten har expertgruppens AU haft möten inför och efter ordinarie expertgruppsmöten. Mötesanteckningar från expertgruppens möten publiceras löpande på: <https://suhf.se/arbetsgrupper/expertgruppen-for-internationaliseringsfragor/>

Några övergripande resultat av expertgruppens arbete:

Rapport: Uppdrag studieavsikt

För att bidra till att ytterligare stärka Sverige som en attraktiv studienation fick en arbetsgrupp i uppdrag av SUHF:s expertgrupp för internationaliseringsfrågor att göra en genomlysning av bakgrunden till varför så många internationella studenter får avslag från Migrationsverket. Genomlysningen initierades efter dialog i sektorn om det stora och varierande antalet avslag med avseende på studieavsikt. Olika lärosäten möter olika andel och antal avslag vilket skapar frågor och påverkar organisationer inom och utanför sektorn. Ambitionen med studien har varit att bidra till ökad kunskap om processer och rutiner vid antagning och rekrytering vid olika lärosäten, undersöka vilka aktiviteter och förändringar som sektorn kan göra och vilka aktiviteter som kräver större och övergripande samarbete. Rapporten finns tillgänglig via SUHF:s webbplats: [SUHF Uppdrag-studieavsikt oktober-2020 \(3\).pdf](#)

I samband med arbetsgruppens arbete togs ett arbetsmaterial: "Kollegial granskning av lärosätens arbete med att attrahera och rekrytera studenter med studieavsikt". Mallar för att underlätta arbetet med kollegial granskning har tagits fram.

Inrättande av arbetsgrupp för bevakning av EU-frågor inom forskning, utbildning och innovation

I samband med att Expertgruppen för internationaliseringsfrågor förslagit och fått godkänt av SUHF:s styrelse att om ett breddat uppdrag vad gäller bevakningar EU frågor inom forskning, utbildning och innovation har styrelsen även beslutat att tillsätta en arbetsgrupp under en begränsad tid. Sakkunniga från lärosätena utses av Expertgruppen. Gruppen startade sitt arbete under tidig vår 2021. Arbetsgruppen har en mandatperiod på 2 år och består av 6 ledamöter som är en blandning av personer med sakkunskap om svensk politik och EU politik inom både utbildning och forskning och innovation. Ledamöterna representerar såväl administration som akademi. De är vara engagerade i EU politik och ha goda kontakter i sektorn.

Arbetsgruppen har tagit fram underlag till en skrivelse angående Storbritanniens associering till Horisont Europa adresserad till utbildningsdepartementet: *Storbritanniens associering till Horisont Europa*. Skrivelsen är tillgänglig på: [SUHF skrivelse EU-UK HEU Dnr-SU-850-0059-21.pdf](#)

Inrättande av beredningsgrupp för Europauniversitet

Vid rektorskonferensen i augusti 2020 beslöts att ett sammanhållande uppdrag rörande svenska lärosätens deltagande i allianser inom ramen för Europauniversitet, EUI, skulle ske via SUHF och då mer specifikt via expertgruppen för internationaliseringsfrågor.

Det är, efter två utlysningar, 11 svenska lärosäten som ingår i Europauniversitet. Det är uttrycks som angeläget att även andra svenska lärosäten ges möjlighet att delta i utvecklingen av det europeiska området för utbildning och att deras behov även lyfts fram i detta sammanhang. Rektorerna för de 11 lärosäten som idag är aktiva i EUI tillsammans med representanter från SUHF:s expertgrupp för internationaliseringsfrågor en gemensam beredningsgrupp för frågor rörande EUI. Beredningsgruppen ska verka i två år från och med 1 december 2020. Lärosätena från de 11 universiteten utser en varsin ledamot till gruppen vilka kompletteras med en ledamot från expertgruppen för internationaliseringsfrågor och en ledamot från lärosäte som idag inte är del av ett EUI. ledamöter från. Beredningsgruppen ska vara ett stöd till rektorsgruppen och till SUHF i frågor som rör Europauniversitet.

Beredningsgruppen har tagit fram underlag till en skrivelse adresserad till utbildningsdepartementet med inbjudan till fortsatt dialog kring frågan: Inbjudan till möte kring utvecklingen av Europauniversiteten och den europeiska strategin för lärosäten. Skrivelsen finns tillgänglig på: [SUHF-skrivelse_inbjudan-till-mote-kring-utvecklingen-av-Europauniversiteten_211124\(1\).pdf](#)

Arbete med anledning av covid-19 pandemin, myndighetsgemensamma möten

Tina Murray och Christopher Sönnnerbrandt har representerat SUHF under möten mellan Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet, UD och Justitiedepartementet), SI, UHR, Migrationsverket (MiV) och SUHF. Mötena initierades i samband med pandemin och hade då fokus på hur man skulle hantera de utmaningar som fanns i samband med mottagande av internationella studenter. Mötena har numera utvecklats till att lyfta gemensamma frågor/svåra situationer och övriga ärenden kopplade till internationella studenter och i mindre utsträckning forskare.

Expertgruppens arbete för att undanröja hinder kring internationalisering.

Sammanställning av lärosätenas undervisningsmetoder har följts kontinuerligt under pandemin; på distans, på plats eller blandat. Detta för att förenkla hanteringen på MiV. Lättnader infördes under pandemin vad gällde vissa restriktioner, t ex att studenter undantogs från inreseförbudet 2020, att uppehållstillstånd för studier kunde ges även om studierna delvis skedde på distans osv. Det var ett mycket gott samarbete med MiV.

Expertgruppen har också tagit del av förslag till anpassat regelverk för förbättrad internationell studentrekryteringen som Nätverket för internationell marknadsföring och kommunikation (NIMK) har tagit fram. Expertgruppen menade att det är en bra rapport baserat på ett gediget arbete. Expertgruppen tackade NIMK för rapporten och rekommenderade nätverket att gärna sprida den till lärosätena.

Migrationsverket pilotprojekt

- I *pilotprojektet för tvååriga tillstånd* så har en fungerande standard som löpande uppdateras utvecklats. Standarden följs av alla i piloten deltagande lärosäten och av Migrationsverket och den styr bland annat vilka typer av avbrott som lärosätena ska rapportera till Migrationsverket. Denna del av piloten rullar på och gör att många programstudenter på deltagande lärosäten får tvååriga tillstånd. Vid den första stickprovskontrollen visade 4 av 5 lärosäten en komplett avbrottsrapportering. Migrationsverket kommer att göra fler stickprovskontroller. I piloten har man börjat arbeta på en standard som skulle kunna gälla alla och planen är att ge alla möjlighet att skriva under på standarden.

- I pilotprojektet rörande studieavsikt så har man börjat kartlägga hela problemet med att det finns personer i processen som nyttjar tillstånd för studier i Sverige för annat än studier. Nästa steg är att gå djupare i statistiken i denna kartläggning för att se om man kan skönja mönster bland de personer som söker om och får olika typer av avbrott av sina studier.

Kartläggning svenska lärosätens deltagande i EU-relaterade nätverk samt representation i Bryssel

Expertgruppen har genomfört en kartläggning, genomförd vår 2020, av hur svenska lärosäten dels är representerade i Bryssel dels deltar i EU-relaterade nätverk. Utgångspunkten för att genomföra kartläggningen var att en överblick av svenska lärosätens närvaro i Bryssel och deltagande i EU-relaterade nätverk saknades. Samtliga SUHF-anslutna svenska lärosäten har haft möjlighet att lämna uppgifter till kartläggningen som bygger på de uppgifter som lämnats av respektive lärosäte. Kartläggningen har inte ambitionen att vara heltäckande.

Kartläggningen finns tillgänglig via SUHF:s webbplats: [SUHF-kartläggning Brysselnärvaro 200820 \(3\).pdf](#)

Internationalisering – hur arbetar vi strategiskt och ansvarsfullt? (workshop 23 nov 2021)

Expertgrupp för internationaliseringsfrågor anordnade den 23 november 2021 en workshop på temat ansvarsfull internationalisering. Bland annat SÄPO och Utrikesdepartementet deltog med presentationer. Även konkreta exempel på hur man hanterar internationalisering på ett ansvarsfullt sätt i andra områden i Europa, Danmark och i Flandern, gavs.

Konferensen, med drygt 80 deltagare, blev mycket uppskattad. Program och dokumentation från konferensen finns på: [Internationalisering - hur arbetar vi strategiskt och ansvarsfullt? - SUHF](#)

Kontakter och omvärldsbevakning, formella och informella nätverk besöksprogram

Ledamöter i expertgruppen har kontinuerligt rapporterat från nätverk och grupperingar som har bäring på gruppens arbete med internationaliseringsfrågor. Nätverk som följts kontinuerligt genom rapportering åt båda håll har varit Forum för internationalisering, NIMK (Nätverket för internationell marknadsföring och kommunikation), UKÄ:s rektorsråd, UNSI och HÖNSI (högskolornas och universitetens nätverk för strategisk internationalisering) samt övriga SUHF-grupper.

Bland övriga grupperingar och organisationer som expertgruppen har kontakt med kan nämnas: STINT, UHR, Stockholm Trio och Lärosäten Syd i Bryssel (brysselbaserade lärosäteskontor), VINNOVA:s internationella avdelning, statliga finansörer som FORMAS och VR, kontakter med regeringskansliet, Sveriges EU-representationen, Sveriges utsända innovations- och forskningsråd, Svenska institutet (SI), Migrationsverket, europeiska nätverk som t ex The Guild, LERU och Cesaer samt International Association of Universities (IAU) och European Universities Association (EUA).

Av särskilt intresse för bevakning, i linje med expertgruppens ökade fokus på EU-frågor, har även varit införandet av ny programperiod 2021 – 2027 för EU-programmen Horisont Europa och Erasmus+.

Skrivelse angående skärpt migrationslagstiftning

I juni 2021 beslutade riksdagen om en ny migrationslag. Redan från juli samma år började de nya reglerna tillämpas vilket bland annat innebär att permanent uppehållstillstånd endast får beviljas om sökanden kan försörja sig själv i minst 18 månader från den dag ansökan prövas. Detta krav har fått orimliga konsekvenser för utländska studenter, doktorander och forskare som har valt

Sverige för sin utbildning och forskning och i övrigt planerat sina liv utifrån förväntat goda möjligheter att stanna här. Lärosätena har genom SUHF samarbetat för att påvisa de allvarliga konsekvenser som detta medför för de direkt drabbade men också för svenska lärosäten och företag. Arbetet har genomförts i en mindre arbetsgrupp med deltagare från Expertgruppen för arbetsgivarfrågor och Expertgruppen för internationaliseringsfrågor. En skrivelse som belyser problemen skickas till regeringen i början av december. Arbetet har även resulterat i en debattartikel signerad SUHF, Svenskt Näringsliv, Knut och Alice Wallenbergs stiftelse och Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien. Artikeln publicerades på DN Debatt den 2 december 2021.

Plattform för internationalisering

Under arbetet med vidareutveckling av Internationaliseringsutredningens (SOU 2018:78) förslag om en nyinrättad Plattform för internationalisering har expertgruppen deltagit i dialogsamtal om plattformen med representanter för Universitets- och Högskolerådet, Vinnova och Vetenskapsrådet. Expertgruppen har inte fått möjlighet att lämna synpunkter på slutligt förslag innan det levererades.

University Days in Brussels

Expertgruppen har från svensk sida deltagit i planeringen av Nordic University Days, en nordisk rektorskonferens med EU-fokus, som går av stapeln i Bryssel den 26-27 januari 2022. De första nordiska universitetsdagarna i Bryssel organiserades framgångsrikt i september 2019 då 56 rektorer och prorektorerna från de nordiska länderna deltog. Syftet med den kommande rektorskonferensen är bland annat att ge ökad kunskap om EU:s politiska agenda för forskning, utbildning och innovation, nätverkande samt möjlighet att träffa beslutsfattare inom EU-kommissionen. I början av december beslutade man att ställa in eventet i januari 2022, med förhoppningen att kunna genomföra det senare.

Sammanfattande synpunkter

- Det är angeläget att svenska lärosäten kan agera internationellt för att bli mer globalt konkurrenskraftiga.
- Det behövs en struktur för att identifiera hinder och föreslå lösningar för främjandet av internationalisering vid universitet och högskolor.
- Det finns behov inom sektorn av en gemensam omvärldsbevakning och analys av internationell utbildning, forskning och innovation. De två arbetsgrupper med fokus på EU-frågor och beredningsgruppen för Europauniversitet (beskrivna ovan) är exempel på hur expertgruppen tagit sig delar av denna komplexa fråga.
- Expertgruppens samarbete med andra grupperingar, t ex ömsesidig adjungering mellan expertgruppen för internationaliseringsfrågor och expertgruppen för studieadministrativa frågor är mycket värdefull. Arrangemanget säkerställer att studieadministrativa frågor som specifikt berör internationella studenter och doktorander hamnar rätt/tas om hand.
- Expertgruppens arbete har varit spännande och berikande och det ledamöterna i expertgruppen har på olika sätt bidragit till de olika aktiviteterna. Sammansättningen i gruppen är mycket viktig då det måste finnas personer som på ett bara sätt kan representerar SUHF:s medlemmar.

Förslag till beslut

Expertgruppen för internationaliseringsfrågor rekommenderar SUHF:s styrelse att besluta om prolongering av expertgruppens mandat till att gälla för perioden 2022 – 2023 och att utse ledamöter i gruppen inklusive ordförande, vice ordförande och verkställande ledamot. Den nuvarande strategiska inriktningen bör även i fortsättningen vidmakthållas. Den motiverar att rektorer/prorektorerna tillsammans med andra experter ingår som ledamöter.

Bilaga:

Expertgruppens uppdrag (reviderad version våren 2021-01-21) SUHF:s expertgrupp för internationaliseringsfrågor

Expertgruppen för internationaliseringsfrågor har sedan starten 2015 haft i uppdrag att behandla internationaliseringsaspekter avseende hela lärosätenas verksamhet, d.v.s. såväl utbildning, som forskning och samverkan. Gruppens ska arbeta med strategiska frågor rörande internationalisering med ett särskilt fokus på hur bättre förutsättningar för lärosätenas internationalisering kan skapas. Vidare ska arbetet i expertgruppen skapa möjligheter till erfarenhetsutbyten mellan medlemslärosätena. I början av 2021 reviderades uppdraget något för att tydligare lyfta fram EU-frågorna.

Under mandatperioden 2020 – 2021 ska Expertgruppen arbeta med bland annat följande:

- **Behandla internationaliseringsaspekter på utbildning, forskning och samverkan**
Strategiska kontakter som har uppdragets bör vidmakthållas. Kontakter med tex. Migrationsverket, Utbildningsdepartementet, SI, UHR och UKÄ bör fortgå. Följ implementering av Internationaliseringsutredningens förslag.
- **EU-bevakning**
Bevaka övergripande EU-frågor inom forskning och utbildning genom;
 - regelbunden kontakt med utbildningsdepartementet och de svenska forskning- och innovationsråden i Bryssel,
 - följa utveckling och diskussion i andra EU-länder, i universitets- och högskolenätverk och inom EU:s organ vad gäller frågor med bäring på svenska lärosäten
 - ta del av och analysera förslag till EU-policy rörande ERA och EEA
 - föreslå utredningar om konsekvenser av förslag inom ramen för ERA och EEA med konsekvenser för svenskt regelverk och svenska lärosäten samt,
 - föreslå relevanta sektorsgemensamma inspel, via SUHF, som avser ERA och EEA
- **Internationell bevakning**
Bevaka de internationella organisationer SUHF är medlem i; NUS, EUA och IAU. Särskilt fokus läggs på International Association of Universities (IAU).
Bevaka konsekvenser för svensk utbildning och forskning efter Brexit
- **Skapa möjligheter till erfarenhetsutbyten mellan lärosäten**
Anordna workshops och seminarier för medlemslärosäten med särskilda teman vid behov. Erfarenhetsutbyte kring "svåra" länder kan bli aktuellt, samt att bidra till erfarenhetsutbyte om EU-initiativet Europauniversitet både för svenska lärosäten som redan ingår och för dem som planerar att söka i kommande utlysningar.
- **Goda kontakter med formella såväl som informella nätverk**
Expertgruppen har identifierat och etablerat kontakt med flera nätverk och grupperingar som bedöms som viktiga för lärosätenas internationella verksamhet, exempelvis HÖNSI/UNSI (högskolornas och universitetens nätverk för strategisk internationalisering), Nätverket för marknadsföring (NIMK), Forum för internationalisering. Fler kan komma att bli aktuella.
- **Verka för att internationella frågor beaktas i andra expertgruppers arbete**

Expertgruppen verkar för informationsutbyte genom adjungeringar och genom att bjuda in gäster. Samarbeta i konkreta frågor har visat sig ge stor utväxling.